

Lõikuskuu kontrastid

Suve nukker lõpp on käes, tundus enamikule kaaskodanikest augusti lõpus, lõikuskuul, kui kohati ei saanud lõigata (vihm!), paiguti polnud midagi lõigata (põud!).

Aga tulemas on veel keskealiste ning vanadaamide suvi. Kui on. IT-meeste kokkutulek.

Nii nagu juulid pole õed, nii pole ka augustid vennad. Näiteks mullu püstitas see kuu ilmarekordi, mida on raske ületada - ei ühtegi piiska Valgas kuu jooksul. Tänavune jääb aga kliimalukku kui kuu, mil riigi üks äär uppus, teine kõrbes.

Ja padukas tuli

Meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis kuust kokkuvõtteid tehes selgus, et õhusoojuselt oli august tavalisest poole kraadi võrra kuumem ehk keskeltläbi 15,9°.

Saared olid samal ajal soojemad (Ristna 17,5°), Pandivere kõrgustik aga paari pügala võrra jahedam (Väike-Maarja 15,1°).

Saarlastele-hiidlastele, kes juba teist suve elavad kui poolkõrbes, tundus uskumatuna, et vaid paarsada kilomeetrit ida poole meenutasid rukkipoõllud riisivälju. Ida-Virumaa talunikud peavad tänavu mõtlema, kuidas koristada vihmavõetud kartuleid, mõnede linlaste keldrid on endiselt õunte jt sügisandide asemel täis vihmavett.

Augustis võis Narva pool paljude autode katustel näha paate, ilmselt kardeti tulevat veel hullemat ilma. (Võrrelge: mujal on oma masinat mitte usaldavad juhid kinnitanud sinna jalgratta!).

Tavaliselt kipuvad ajakirjanikud iga kõvemat sajuhoogu kutsuma padukaks, Jõhvi kandis tuli aga nüüd 5.-6. augustil maha tõesti paduvihma nime vääriline 131 mm.

Ametlikult nimetavad meteoroloogid sellise nimega vaid sadu, kui 12 tunniga valab taevast vett vähemalt 50 mm. Tõraveres oli säärane vihm viimati 8. augustil 1987 (59,3 mm).

Eesti ööpäevase saju rekordiks on muide 4. juulil 1972. aastal Saaremaal Metskülas sadanud 148 mm.

Nüüd kogunes kuuga Jõhvi sademetekoguseks tervelt 267 mm, s.o 3,6 korda enam keskmisest augustikuu vihmaveest.

Kolmveerandi tavalisest veehulgast (55 mm) said seekord saared ja Tallinn, sedagi põhiliselt kuu lõpus. Eesti keskmiseks sademetehulgaks rehkendati 131 mm, mis teeb 170% normist. Raske nagu uskadagi, et aasta tagasi oli see vaid 17 mm.

Ilm segas peopaniidid ja -korraldajaid, talunikke, sportlasi, kuid mitte paadunud autosportifänne: nii Eestis kui ka Soomes oli raja ääres näha sadu markomaane.

Kosmos tegi ilma

August oli tormine nii maa peal kui ka kosmoses: harilikult ei ole Eestis nii vara virmalisi näha, nagu nüüd mitme päeva kestel.

Ja mine tea, ehk oli ameeriklastel pikalt vool ära just võimsa magnetormi tõttu, nagu juhtus ka 1989. aasta märtsis².

Ei taifuunid ega orkaanid tapnud seekord nii palju inimesi kui kuumalained. Uued kuumarekordid sai nii Saksamaa (40,8°) kui ka Inglismaa (38,1°). Ainuüksi Prantsusmaal suri läinud kuul palavuse tõttu üle kümne tuhande elaniku.

Augusti 11. kuupäeval alustas paavst palvetamist põua lõppemise eest. Seepeale hakkasid prantslased süüdistama oma valitsust, et see ei tegevat midagi.

Maakera palavaim paik sõjaliselt oli Iraak, meteoroloogiliselt aga teine islamiriik Alžeeria (49,4°). Kõige kõvem pakane paukus endiselt lõunanabal (-66,9°).

Eestis püüdsid ilma teha ka Falcki reklaamijad. Karta võib, et idalikele kolkimisähvardustele oleksid meie parkijad läänelikult vastanud: Falck you!

100 aasta eest

1903. aasta lõikuskuu Tartus oli jahedavõitu (14,0°) ning vihmane (163 mm).

Postimehe kirjasaatja teatas: «Kadrinas oli ilmselt keraväik: pikne tuli korstnast sisse, elutoast läinud ta rehetuppa, kus ta savipõrandu äralõhkunud ja kust siis väikse akna kaudu välja läinud. Õnneks pole tubades, kus pikne purustas, kedagi inimesi olnud.»

50 aasta eest

1953. aasta august oli Tartus soojapoolne (15,1°) ja vihmane (140 mm).

Kehvadele ilmastikutingimustele vaatamata ületasid sov- ja kolhoosnikud pidevalt plaani.

Ain Kallis